

יוצא לאור לפרשת תולדות הי' תהא שנת פלאות בכל
(מספר 6)

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בעניני גאולה ומשיח

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות חמשים ושתים לבריאה
הי' תהא שנת נפלאות בכל
שנת הצדי"ק לכ"ק אדמו"ר שליט"א

לעילוי נשמת

מרת בלה בת ר' שלום הלל צבי ע"ה ריבער
נפטרה בש"ק פ' תולדות, ג' כסלו ה'תשע"ג
ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י משפחתה שיחיו

* * *

לעילוי נשמת

התמים ר' נטע משה בן ר' צבי ע"ה גראסמאן
נפטר ביום ז' כסלו ה'תשנ"ט
ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י בנו

הרה"ת ר' פישל יוסף וזוגתו מרת נשה
ומשפחתם שיחיו גראסמאן

היי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner

In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula*!!!
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved One
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>

TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

מציאותו דמלך המשיח.

ועי"ז ולאח"ז באה התגלותו לעין כל ע"י פעולותיו כו'. . .

(משיחות ליל ה' פ' תולדות, אדר"ז כסלו, וש"פ תולדות, ב' כסלו תשנ"ב)

א. בירור אומות העולם בדורנו - הכנה לגאולה 3

השייכות המיוחדת לדורנו זה - עבודת יצחק שבדורנו בבירור העולם, ובפרט בשנת הארבעים; ושייכותו למצב העולם בתקופה האחרונה - מהפכות קיצוניות ברחבי העולם, המתחוללות בשקט ובמנוחה, בכחו של הקב"ה ה"כל יכול", המעידות שנמצאים אנו ברגעי הגלות האחרונים

תולדות - ר"ח כסלו

ב. החידוש דישראל בגאולה - בדוגמת החידוש דמולד הלבנה 8

הקשר דכל ראש חודש ובפרט ר"ח כסלו עם הגאולה העתידה, שהם עתידין להתחדש כמותה, ועבודת ישראל תמיד "כל ימי חיך - להביא לימות המשיח"

הוספה / בשורת הגאולה

ג. משיחות ליל ה' פ' תולדות, אדר"ח כסלו,

וש"פ תולדות, ב' כסלו ה'תשנ"ב 21

כבר נשלמו כל הענינים וצריכים רק לקבל פני משיח בפועל ממש; "כל ימי חיך להביא לימות המשיח" - ענינו בעבודת האדם; עיקר החידוש דביאת המשיח הוא בהתגלות מציאותו (מציאות הקודמת למלכות) בתור מלך המשיח, ולאחרי התגלות מציאותו, מתחילה ההתגלות לעין כל ע"י פעולותיו; תוכנה של הכרזת "יחי אדוני המלך דוד לעולם" הוא התגלות מציאותו דמלך המשיח, ועי"ז ולאח"ז באה התגלותו לעין כל ע"י פעולותיו כו'

Reprinted with permission of:

"Vaad L'Hafotzas Sichos"

by:

Moshiach Awareness Center,

a Project of:

Enlightenment For The Blind, Inc.

602 North Orange Drive.

Los Angeles, CA 90036

Tel.: (323) 934-7095

Fax: (323) 934-7092

<http://www.torah4blind.org>

e-mail: yys@torah4blind.org

Rabbi Yosef Y. Shagalov,

Executive Director

Printed in the U.S.A.

תולדות ב

בירור אומות העולם בדורנו – הכנה לגאולה

א. ...האמור לעיל בפירוש „ואלה תולדות יצחק, יעקב ועשו האמורים בפרשה“, שיעקב מברר את עשו, שבוה נכלל הבירור דכל העולם כולו, שבעים אומות העולם, שנכללים ב„עשו“ (שהרי החלוקה הכללית דישראל ואוה"ע נרמזת ב„יעקב ועשו“) – שייך ביותר לדורנו זה:

כיון שדורנו זה הוא דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה, יש בו הדגשה מיוחדת על עבודתם של ישראל להשפיע על אוה"ע בכל עניני טוב, צדק ויושר, ע"י קיום שבע מצוות בני נח,² כהכנה קרובה לקיום היעודי „או אהפוך אל עמים שפה ברורה גו' לעבדו שכם אחד“, ועד „לא יהי' עסק כל

העולם אלא לדעת את ה' בלבד . . שנאמר: כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים“³ (כמ"ש הרמב"ם בסיום וחותם ספרו).
וענין זה מודגש במיוחד בעבודתו של נשיא הדור („הנשיא הוא הכל“), יצחק שבדורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר, ששמו השני „יצחק“⁴ – שהחידוש המיוחד שבעבודתו הוא בהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה בכל העולם כולו, החל מהפעולה בחצי כדור התחתון, עד לפעולה בכל העולם ע"י תלמידיו ושלוחיו, כולל גם הפעולה על אוה"ע, כפי שמתבטאת במיוחד ע"י תרגום עניני התורה, עד לפנימיות התורה שנתגלתה בתורת החסידות,

מישחות ש"פ תולדות, ד' כסלו ה'תשנ"ג. סניפים ח, י"ב. נדפס בסה"ש תשנ"ג ח"א ע' 157 ואילך.

1) ובפרטיות יותר – ישמעאל ועשו, כאמור, ש„ואלה תולדות יצחק (יעקב ועשו) מוסיף על הראשונים, על מה שכתוב למעלה הימנו בני ישמעאל“, שבהם נכללים כל אוה"ע (ראה ספר הערכים חב"ד מע' אוה"ע ע' שכו. ו"ג). ובלשון הכתוב (ברכה לג, ב) „הופיע מהר פארן וורה משעיר למו“, „שפתח לבני עשו שיקבלו את התורה ולא רצו . . ופתח לבני ישמעאל שיקבלוה ולא רצו“, עד ש„אתה לישראל“ (פרש"י עה"פ. וראה אוה"ת פרשתנו (כרך ד') תת, ב ואילך).

2) כפס"ד הרמב"ם (הל' מלכים ספ"ח) „וכן צוה משה רבינו מפי הגבורה לכוף את כל באי העולם לקבל מצוות שנצטוו בני נח“ (וראה בארוכה לקו"ש חל"ה ע' 94 ואילך. ו"ג).

3) צפני' ג, ט. וראה רמב"ם הל' מלכים ספ"א.

על העצם (חיות) דמשיח, כלומר, התגלות מציאותו (מציאות שקיימת גם לפנ"ז למלכות) בתור מלך המשיח, ולאחרי התגלות מציאותו (אור ש באין ערוך מאורו של משיח), מתחילה ההתגלות לעיני כל ע"י פעולותיו (אור של משיח).

ועפ"ז מובן שעיקר החידוש דביאת המשיח הוא בהתגלות מציאותו (מצאתי דוד עבדי⁷), כי, כל פרטי הענינים שלאח"ז (התגלותו לעין כל ע"י פעולותיו לגאול את ישראל, וכל הענינים דימות המשיח), באים כתוצאה והסתעפות מהתגלות מציאותו, וכלולים בה.

. . . ובנוגע לפועל – „המעשה הוא העיקר“⁸ . . . צריך כאו"א מישראל להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בהדגשת הענין ד„כל ימי חיך להביא לימות המשיח“, ע"י שכל מציאותו, תיכף כשניעור משנתו, חדורה בהחיות דמשיח (שזוהי עצם מציאותו של כאו"א מישראל, משיח שבו) שמביאה לימות המשיח.

. . . ויה"ר והוא העיקר – שבתחלת חודש כסלו, חודש הגאולה, תבוא בפועל ובגילוי הגאולה האמיתית והשלמה, התחלת הגאולה ושלמותה, ע"י משיח צדקנו – „יעמוד מלך מבית דוד כו“, עד ש„יתקן את העולם לעבוד את ה' ביחד, שנאמר⁹ אז אהפוך אל עמים גו' לעבדו שכם אחד“⁵.

וכמרומו גם בסיום וחותם ההפטרה דשבוע שעבר . . . ההפטרה דשבוע שעבר מסתיימת בהכרזה „יחי אדוני המלך דוד לעולם“¹⁰ – נצחיות מלכות דוד שנמשכה במלכות שלמה, ששלמותה ע"י המלך המשיח שהוא „מבית דוד ומזרע שלמה“¹¹ – שתוכנה של הכרזה זו הוא התגלות

(6) „מאותן הבאים מבני דוד ועדיין הי' להם ממשלה גם בגלות . . כגון רבינו הקדוש“ (חדא"ג מהרש"א לסנהדרין צח, ב).

(7) תהלים פט, כא.

(8) אבות פ"א מ"ז.

(9) צפני' ג, ט.

(10) מ"א א, לא.

(11) סה"מ צ להרמב"ם מל"ת שסב. פיה"מ סנהדרין ר"פ חלק יסוד ה"ב. אגרת תימן.

(4) ישעי' יא, ט.
(5) ראה „הדרן על הרמב"ם“ סה"ש תשמ"ח ע' 121 ואילך.
(6) והרי באים עתה מה„סיום“ דלימוד הרמב"ם בכל תפוצות ישראל – סיום מחזור ששי דג' פרקים ליום, וסיום מחזור שני דפרק אחד ליום.
(7) פרש"י חוקת כא, כא.
(8) ושמו הראשון – „יוסף“ – נרמז במ"ש „ואלה תולדות יצחק“, „ואלה מוסיף כו“, כנ"ל* הערה 56.
(9) בחודש זה – חודש כסלו, חודש השלישי דחדשי החורף, המכוון לחודש השלישי דחדשי הקיץ – חודש סיון, „ירחא תליתאי“, שבו ניתנה התורה, „אוריין תליתאי“ (שבת פח, א), ולכן, גם התגלות פנימיות התורה ע"י תורת החסידות היתה בחודש השלישי, חודש כסלו (ראה לקוטי

(* בספר השיחות.

הוספה

בשורת הגאולה

מפ.

הנקודה העיקרית שבחיי כאו"א מישראל וכללות ישראל במשך כל הדורות: "כל ימי חייתך להביא לימות המשיח"¹, ובהדגשה יתירה בדורנו זה ובתקופתנו זו, כמדובר כמ"פ בתקופה האחרונה (שכבר נשלמו כל הענינים וצריכים רק לקבל פני משיח צדקנו בפועל ממש).

. . . "כל ימי חייתך" – פירושו בכל רגע ורגע שהאדם חי, הן ביום והן בלילה, הן ער והן ישר, שגם אז הוא חי ע"י נשימת האויר ("כל הנשמה תהלל ייה", "על כל נשימה ונשימה שאדם נושם כו"²) שמוכרח להיות בכל רגע ורגע (משא"כ אכילה ושתיה). ו"כל ימי חייתך להביא לימות המשיח" – פירושו שהחיות שלו (בכל רגע ורגע) הוא בהבאת ימות המשיח, כלומר, לא רק בשעה שחושב ומדבר ועושה פעולות להבאת המשיח, אלא עצם חיותו ("חייתך") הוא להביא לימות המשיח.

. . . ובפרטיות יותר:

הענין ד"כל ימי חייתך להביא לימות המשיח" מתבטא בכך שתיכף כשניעור עצם הנשמה (שמתגלה עצם מציאותו ורק העצם) מרגיש בנשימת האויר ענינו של משיח – אויר של משיח, ובלשון חז"ל³ "רוחו של מלך המשיח".

ויש לומר, ש"אויר (רוח) של משיח" הוא למעלה גם מ"אורו" של משיח, כי, אור של משיח מורה על ההתגלות דמשיח ע"י פעולותיו (כמו "ילחם מלחמות ה'" עד ש"נצח"⁵, וכיו"ב), משא"כ אויר של משיח מורה

בשבעים לשון דאוה"ע, בשביל אלה מבנ"י שלעת-עתה אינם מבינים לשון הקודש, ואולי י"ל גם בשביל אוה"ע, שגם הם ילמדו עניני אמונה בה', השגחה פרטית, וכיו"ב.

ישנם התמהים על המדובר בתקופה האחרונה שעומדים אנו בסוף זמן הגלות, עקבתא דמשיחא, ושואלים: היכן רואים זאת? הרי עולם כמנהגו מידי שנה בשנה כרגיל נוהג? – ולפלא הכי גדול שאינם מתבוננים בהמאורעות שמתרחשים בעולם, מאורעות הגלויים ומפורסמים!

בתקופה האחרונה (החל משנים הכי אחרונות, ומוסיף והולך מזמן לזמן) מתרחשים ברחבי העולם מהפיכות קיצוניות, מן הקצה אל הקצה, ובחסדי ה', מתרחשים מהפיכות אלה בשקט, כלומר, ללא מלחמות ושפיכות-דמים, רחמנא ליצלן, עד כדי כך, שחיי היום-יום (בעניני המסחר וכיו"ב) ממשיכים להתנהל ע"ד הרגיל, כאילו עולם כמנהגו נוהג, למרות שמתרחשת מהפיכה קיצונית בהנהגת המדינה כולה, אלא שהיא מהפיכה פנימית, בדרכי פוליטיקא מדינית:

ב. . . ויש להוסיף, שההדגשה דבירור העולם בתקופתנו זו כהכנה לימות המשיח, היא (לא רק באופן

לוי"צ אנ"ק ע' רה. ע' ריז). ולהעיר גם מהפתגם הידוע שהענין דיפוצו מעינותיך חוצה התחיל לאחר הגאולה דייט כסלו (סה"ש תורת שלום ס"ע 112 ואילך).

10) ויש לקשר גם עם העילוי דששים שנה ("ויצחק בן ששים שנה בלדת אותם") – שהתחלת שנת הארבעים (יו"ד שבט תשי" – תשמ"ט) היא לאחר סיום ששים שנה להנשואין ד"תולדות יצחק" (י"ד כסלו תרפ"ט – תשמ"ט), שעל ידם נעשה ההמשך ד"תולדות יצחק", ובאופן דמוסיף והולך.

11) ולהעיר, שנוסף על הדגשת ענין ה"נס" בשנת הארבעים ושנת הששים, מ"ם וסמ"ך שבלוחות בנס היו עומדין, ה"ז מודגש גם בסמנה של השנה – תש"ג, ר"ת תהא שנת נסים.

(* בספר השיחות.

12) עיי' שנשלשל מהתורה – "אסתכל באורייתא וברא עלמא" (זח"ב קסא, רע"ב). ולהעיר גם מהמשך המאמר – "בר נש אשתדל באורייתא ומקיים עלמא", שנעשה ע"י עבודתם של ישראל, כדלקמן בפנים.

- 1) ברכות יב, סע"ב – במשנה.
- 2) תהלים בסופו. ב"ר פי"ד, ט. דב"ר פ"ב, לו.
- 3) ב"ר פ"ב, ד. פ"ח, א.
- 4) זח"ג לד, ב. נת' בלקוטי לוי"צ לזח"ג ע' ריט ואילך.
- 5) רמב"ם הל' מלכים ספ"א.

ע"י המלך המשיח שהוא „מבית דוד ומזרע שלמה“⁴⁸ – שתוכנה של הכרזה זו הוא התגלות מציאותו דמלך המשיח. ועי"ז ולאח"ז באה התגלותו לעין כל ע"י פעולותיו כו' – כמרומז בהתחלת פרשת השבוע: „ואלה תולדות יצחק“ – שהלידה („תולדות“) דמלך המשיח (התגלות מציאותו) היא באופן גלוי לעין כל („ואלה“¹⁰³), עד ש„כל השומע

(104) וירא כא, ו.

(105) ולהעיר שלעתידי לבוא יאמרו ליצחק דוקא „כי אתה אבינו“ (ישעי' סג, טז. שבת פט, ב. וראה תו"א פרשתנו י, ג. תו"ח שם ד, ד ואילך. ועוד).
(106) להעיר ש„תולדות יצחק“ הם „יעקב ועשו האמורים בפרשה“ (פרש"י ריש פרשתנו).
(107) וישלח לג, יד.
(108) עובדי' בסופו.
(109) פרש"י וישלח שם.

(103) ובפרטיות יותר: לא רק „אלה“, אלא „ואלה“ (בתוספת וא"ו*), „מוסיף על הראשונות“, וע"ד מ"ש בהמשך הפרשה (כו, כח ובפרש"י) „ויתן“, „יתן ויחזור ויתן“.

(* ולהעיר מהשייכות דאות וא"ו להגאולה – חמשה ואי"ן ד„יעקוב“ (פרש"י בחזקוני כו, מב).

התבטאות של ביקורת על המשטר היו עונשים להשלח לארץ גזירה (סיביר וכיו"ב) – נעשה לפתע, בפרק זמן קצר ביותר, שינוי קיצוני (ע"י העומדים בראש הנהגת המדינה) במשטר המדינה, ומתפשט גם בשאר מדינות דוגמתן.

ועד"ז במדינת סין – שבתקופה האחרונה מתרחשת מהפיכה בהנהגת המדינה בפנים וגם בנוגע לקשר ויחס עם שאר מדינות העולם, וכיו"ב, וכן במדינת הודו – שבפרק זמן קצר יחסית הוחלפו ראשי השלטון ששלט במשך תקופה ארוכה, ועד"ז מהפיכות קיצוניות בעוד כמה מדינות ברחבי העולם, ועד ל„איי הים“, אשר, אין צורך לפרט ולהאריך, כיון שהדברים ידועים ומפורסמים.

והמדובר אודות מהפיכות במדינות כאלו שיש בהם ריבוי עצום של בני אדם, כלומר, מהפיכות בממשלות ומשטרים שמנהיגים בליוני אנשים בכל רחבי העולם, ועד לרוב האנשים שבכל העולם!

ויש להוסיף, שמהפכות בעולם בימינו אלה רואים (לא רק ביחס להנהגת בני-אדם, אלא) גם ביחס לשאר הנבראים שבעולם, חי צומח ודומם – רעידות אדמה שאירעו בתקופה האחרונה, בפרק זמן קצר, ונמשכות גם עתה במקומות שונים בעולם (גם במדינה זו), ובחסדי ה', הקרבנות היו במספר קטן, ובפרט ביחס למקרים דומים שאירעו בתקופות שלפנ"ז.

והנ"ס שבדבר – ולפלא הכי גדול שלא שמים לב לכל זה, „אין בעל הנס מכיר בנסו“¹³ – שמהפכות קיצוניות, שיש להם השפעה ישירה על רוב העולם, מתרחשות בשקט ובמנוחה, דבר שאין לו אה ורע בתולדות האנושיות כולה:

ג. וביאור השייכות דכהנ"ל לבנ"י – (דלכאורה, מאורעות שמתרחשים במהלכי הפוליטיקא ברחבי העולם (ללא קשר ישיר לבנ"י)¹⁴ אינם מענינם של בנ"י, שתפקידם לעסוק בלימוד התורה וקיום המצוות) – בכמה פרטים: א) הכרת גדלות הא-ל ונתינת שבה והודי' על גודל חסדיו – שכן, נוסף לגדלות הא-ל שנראית בהנהגת הטבע, כמ"ש „השמים מספרים כבוד א-ל גו"ו“¹⁵, „כי אראה שמ"ך מעשה

מהפיכות במשטר ושלטון של מדינות היו מלווים תמיד במלחמות עקובות דם שהתנהלו במשך תקופה ארוכה, שיבשו את מהלך החיים, הביאו

(14) מלבד העובדה שבכמה מדינות נעשה קל יותר לקיים תומ"צ.
(15) תהלים יט, ב.

(13) נדה לא, א.

אצבעותיך ירח וכוכבים אשר כוננת¹⁶, ישראל²⁰, היינו, שכל המאורעות שבגבולות עמים, שבעים אומות העולם, קשורים ביציבות ותוקף עם „בני ישראל“. ולכן, כאשר בני מוסיפים בעבודתם בלימוד התורה וקיום מצוותי [הן העבודה דקיום התומ"צ, והן העבודה דבירור העולם, כולל ההשפעה על אה"ע לקיים שבע מצוות בני נת], ה"ז פועל בדרך ממילא (ללא צורך בהתעסקות מיוחדת, אפילו לא במחשבה בלבד) קיום ועמידת העולם כולו, בכל שבעים אומות העולם, יצב גבולות עמים.

ויש לומר, שהשינויים שנעשו בעולם בתקופה האחרונה, המדגישים שווהי התקופה דעקבתא דמשיחא – הם כתוצאה מעבודתם של ישראל בתקופה האחרונה, ובלשון הכתוב בפרשת השבוע – „תולדות יצחק, יעקב ועשו האמורים בפרשה“, ובפרט בקשר ובשייכות עם שנת הארבעים, ויהי יצחק בן ארבעים שנה, כנ"ל בארוכה.

וענין זה מודגש בכינוס השלוחים העולמי דשנת הארבעים – כאמור לעיל שהשלוחים שהתכנסו מכל המדינות שברחבי העולם הם באי-כח דכל המדינות שבעולם, ולכן, ה"ז פועל בדרך ממילא על ההנהגה דכל המדינות שבעולם.

ויה"ר – והוא העיקר – שיתוסף עוד יותר בעבודתם של ישראל, ובמילא, יתוסף עוד יותר בהטבת מצב

(20) „למספר שבעים נפש של בני ישראל שירדו למצרים הציב גבולות עמים שבעים לשון“ (פרשי עה"פ).

התגלות אורה באופן של הוספה מרגע לרגע עד למילוי ושלמות הלבנה.

ויומתק בדיוק הלשון „כל ימי חיך להביא לימות המשיח“ – שהחיות („חיך“) כשנתגלתה מציאותו מביאה (בדרך ממילא) לימות המשיח, כיון שמציאותו (חיותו) כוללת כל פרטי הענינים דימות המשיח, שכולם כלולים בהתגלות עצם מציאותו (מולד הלבנה).

יב. וננוגע לפועל – „המעשה הוא העיקר“⁹⁵:

כיון שכבר הי' מולד הלבנה („שהם עתידים להתחדש כמותה“) בראש חודש כסלו („ראש חודש של גאולה“), חודש השלישי (שקשור עם גאולה השלישית וביהמ"ק השלישי) דשנת ה'תשנ"ב (הי' תהא שנת נפלאות בה, בכל מכל כל) – צריך כאו"א מישראל להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בהדגשת הענין ד„כל ימי חיך להביא לימות המשיח“, ע"ז שכל מציאותו, תיכף כשניעור משנתו, חדורה בהחיות דמשיח (שווהי עצם מציאותו של כאו"א מישראל, משיח שבו) שמביאה לימות המשיח.

וענין זה יכול וצריך להיות גם ברגע זה – ע"י התעוררות מחודשת בתוקף מחודש דעצם הנשמה (ע"ד נייעור משנתו), „להביא לימות המשיח“, ע"ז שמוסיף עוד „מצוה אחת“ כדי להכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות ולהביא לו ולהם תשועה והצלה⁹⁶.

וכל זה – לאו דוקא בענינים נעלים הקשורים עם בחי' היחידה, כמו לימוד

(95) אבות פ"א מ"ז.

(96) קידושין מ, ריש ע"ב. רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ד.

יג. ויה"ר והוא העיקר – שבתחלת חודש כסלו, חודש הגאולה, תבוא בפועל ובגילוי הגאולה האמיתית והשלימה, התחלת הגאולה ושלמותה, ע"י משיח צדקנו – „יעמוד מלך מבית דוד כו"ו, עד ש, יתקן את העולם לעבוד את ה' ביחד, שנאמר⁹⁷ או אהפוך אל עמים גו' לעבדו שכם אחד⁹⁸.

וכמרומו גם בסיום ותותם ההפטרות דשבוע שעבר ובהתחלת פרשת השבוע: ההפטרות דשבוע שעבר מסתיימת בהכרזה „יחי אדוני המלך דוד לעולם“⁹⁹ – נצחיות מלכות דוד שנמשכה במלכות שלמה, ששלימותה

(97) גוף גשמי, שהתהווה מ„מהותו ועצמותו“ (שהוא לבדו בכחו ויכלתו לברוא יש מאין“ (תניא אגה"ק ס"כ), ובו דוקא היא בחירת העצמות (ראה תניא פמ"ט. ס' השיחות תורת שלום ע' 120 ואילך).

(98) רמב"ם הל' חנוכה פ"ג ה"ג.

(99) ראה לקו"ש ח"י ע' 142 ואילך. וש"נ.

(100) „היום יום“ כ"ח כסלו. וראה לקוטי

לוי"צ אג"ק ע' שנה.

(101) צפני"ג, ט.

(102) מ"א, א, לא.

נשימת האויר (כל הנשמה תהלל י"ה", "על כל נשימה ונשימה שאדם נושם כו" 88) שמוכרת להיות בכל רגע ורגע (משא"כ אכילה ושתיה). וכל ימי חיך להביא לימות המשיח" - פירושו שהחיות שלו (בכל רגע ורגע) הוא בהבאת ימות המשיח, כלומר, לא רק בשעה שחושב ומדבר ועושה פעולות להבאת המשיח, אלא עצם חיותו ("חיך") הוא להביא לימות המשיח.

ויש להוסיף בדיוק הלשון "להביא לימות המשיח" - "להביא דייקא, ולא בלשון הרגיל "לרבות", ו"לימות המשיח" לשון רבים - שכאשר החיות דכאו"א מישאל הוא בענין המשיח הנ"ל, ה"ז מביא (בדרך ממילא) למעמד ומצב דימות המשיח, שהעצם דישראל יהי' בהתגלות בפועל ממש; ובוזה גופא "לימות המשיח" לשון רבים, די"ל שרומז על שתי התקופות הכלליות שבימות המשיח⁸⁹, ורומז גם על כל ריבוי העליות שיהיו בימות המשיח באופן של הליכה מחיל אל חיל עד אין קץ.

ובפרטיות יותר:

הענין ד"כל ימי חיך להביא לימות המשיח" מתבטא בכך שתיכף כשניעור עצם הנשמה (שמתגלה עצם מציאותו ורק העצם) מרגיש בנשימת האויר ענינו של משיח⁹⁰ - אויר של משיח,

88) תהלים בסופו. ב"ר ודב"ר שבעה ערה 61.
89) ראה לקו"ש חכ"ז ע' 198 ואילך. ועוד.
90) וגם בעת השינה נושם האויר של משיח,

אלא שאינו מרגיש זה, ולכן, עיקר הענין ד"למען תזכור . . כל ימי חיך להביא לימות המשיח" מתחיל כשניעור משנתו (ועי"ז נפעל גם בעת השינה).

העולם כולו, בחסד וברחמים, בטוב של הקב"ה בכל העולם, ו"אז אהפוך אל הנראה והנגלה, ע"י חיוק והתייצבות עמים שפה ברורה גו' לעבדו שכם המשטר האמיתי של הקב"ה, בורא אחד", ועד שהארץ עצמה תהי' באופן העולם ומנהיגו, ועד לקיום היעוד ש"מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים", והיתה לה' המלוכה", גילוי מלכותו מכסים".

ובלשון חז"לי⁹¹, "רוחו של מלך המשיח". ויש לומר, ש"אויר (רוח) של משיח" הוא למעלה גם מ"אור" של משיח⁹², כי, אור של משיח מורה על ההתגלות דמשיח ע"י פעולותיו (כמו "ילחם מלחמות ה'" עד ש"נצח"⁹³, וכיו"ב), משא"כ אויר של משיח מורה על העצם (חיות) דמשיח, כלומר, התגלות מציאותו (מציאות שקיימת גם לפני למלכות⁹⁴) בתור מלך המשיח, ולאחרי התגלות מציאותו (אויר שבאין ערוך מאורו של משיח), מתחילה ההתגלות לעיני כל ע"י פעולותיו (אור של משיח).

ועפ"ז מובן שעיקר החידוש דביאת המשיח הוא בהתגלות מציאותו ("מצאתי דוד עבדי"), כי, כל פרטי הענינים שלאח"ז (התגלותו לעין כל ע"י פעולותיו לגאול את ישראל, וכל הענינים דימות המשיח), באים כתוצאה והסתעפות מהתגלות מציאותו, וכלולים בה, כשם שמולד הלבנה כולל

91) ב"ר פ"ב, ד. פ"ח, א.

92) חז"ג לד, ב. נת' בלקוטי לוי"צ לוח"ג ע' ריש ואילך.

93) כידוע ש"אויר" אותיות אור י', שהיו"ד* הוא מקור ה"אור", וכפי שרואים במוחש שאור הנר הוא כשיש אויר סביב האור (ובלא אויר יכבה ולא יאיר כלל), היינו, שהאויר הוא מקור האור (כמבואר בדרושי חנוכה (תו"א מקץ מב, ג. וראה גם ספר הערכים חב"ד (כרך ב) מע' אויר. וש"נ).

94) "מאותן הבאים מבני דוד ועדיין ה' להם ממשלה גם בגלות . . כגון רבינו הקדוש" (חדא"ג מהרש"א לסנהדרין צח, ב).

(* שרומז גם על היר"ד שבנפש האדם, וי"ד עקב, נקודת היהדות, בחי' היחידה, ועד לעצם הנפש שלמעלה גם מבחי' היחידה.

תולדות – ר"ח כסלו

החידוש דישראל בגאולה – בדוגמת החידוש דמולד הלבנה

א. ידוע שבכל ראש חודש יש ענין כללי המשותף לכל החדשים (כמודגש בקריאת התורה ובתפלת מוסף ע"ד קרבן היום: „ובראשי חדשיכם“², שהוא בכל (לבד ר"ה) חדשי השנה, וענין פרטי השייך במיוחד לחודש זה (כמודגש גם בשמו של החודש, בהימים טובים שבו, וכיו"ב).

ויש לבאר ענינו המיוחד של ראש חודש כסלו – הן בהענין הכללי דר"ה, והן הענין הפרטי דר"ח כסלו, שבו מודגש יותר גם כללות הענין דר"ה, כדלקמן.

ועוד והוא העיקר – הקשר והשייכות דכהנ"ל להנקודה העיקרית שבחיי כאו"א מישראל וכללות ישראל במשך כל הדורות: „כל ימי חייו להביא לימות המשיח“³, ובהדגשה יתירה בדורנו זה ובתקופתנו זו, כמדובר כמ"פ בתקופה האחרונה (שכבר נשלמו כל הענינים וצריכים רק לקבל פני משיח צדקנו בפועל ממש)⁴.

ב. ענינו הכללי של ר"ח מודגש

משיחות ליל ה' פ' תולדות, אדר"ח כסלו, וש"פ תולדות, ב' כסלו ה'תשנ"ב. נדפס בשה"ש תשנ"ב ח"א ע' 122 ואילך.

1) פינחס כה, יא.
2) ומודגש יותר בראש חודש שיש בו ב' ימים, כדאיתא ביהר (ח"ג רמח, א), בראשי חדשיכם. ראשי תרין בכל ירחא וירחא (ראה אה"ת פינחס ע' א'קסו ואילך).

3) ברכות יב, סע"ב – במשנה.

4) ראה גם קונטרס שלח נא ביד תשלח – משיחות ש"פ חיי שהה מבה"ח כסלו.

בשמו – „ראש חודש“:

„חודש“ – מלשון חידוש⁵, ע"ש החידוש דמולד הלבנה, שלאחרי שהולכת ומתמעטת (בחציו השני של החודש) עד שמתעלמת ומתכסה לגמרי (בערב ר"ח), נעשית ההולדה שלה באופן של התחדשות. ובלשון הכתובי „ונפקדת כי יפקד מושבך“, שע"י החסרון ד„יפקד מושבך“, בדוגמת העלם וכיסוי הלבנה, נעשה הזכרון ד„ונפקדת“, בדוגמת מולד הלבנה מחדש.

ואף שמולד הלבנה הוא באופן של נקודה בלבד, הרי, להיותה נקודה של לידה, נכלל בה כל ההמשך שלאח"ו (בדוגמת התכללות כל מציאות האדם במשך כל ימי חייו – ברגע שנולד ויצא לאויר העולם), ולכן נקרא בשם „ראש (חודש)“, בדוגמת הראש שכולל כל מציאות האדם⁶.

5) ראה ראב"ע בא יב, ב. ס' השרשים לר' יונה בן ג'נאח ולהרד"ק ערך חדש.

6) ע"ד לשון חז"ל (חולין ס, ב) „לכי ומעטי את עצמך“ – דיש לומר הביאור בזה, שהמיעוט (מעטי) הוא כדי לבוא לעילוי שבאין-ערוך שהוא באופן של הליכה („לכי“), כמ"ש „והי אור הלבנה כאור החמה“ (ישע"י ל, כו), ויתירה מזה, שתתגלה מעלת הלבנה (מלכות) לגבי החמה (ו"א) באופן ד„נקבה תסובב גבר“ (ירמ"י לא, כא), „אשת חיל עטרת בעלה“ (משלי יב, ד). וראה לקמן הערה 17.

7) ש"א כ, יח.

8) ראה לקו"ת דרושי ר"ה נח, סע"א ואילך. ובכ"מ.

„מצוי“, שמורה על עצם המציאות שהוא למעלה מתואר וגדר כו', למעלה גם מגדר של מציאות, ורק מפני שמוכרחים להשתמש בביטוי מסויים משתמשים בלשון „מצוי“ (כנ"ל ס"ה), היינו, ש„מצאתי דוד עבדי“ קאי על העצם דנשמת משיח שלמעלה מתואר וגדר (למעלה גם מבחי' יחידה הכללית), שלכן נקרא בשם „מצוי“ (מצאתי); ולאח"ו „בשמן קדשי משחתינו“, ש„שמן“ מורה על בחי' היחידה הכללית שבנשמת משיח, שחודרת בכל ענינו, בדוגמת השמן שמפעפע בכל דבר⁸⁶.

וענינו בעבודת כאו"א מישראל – שגם לפני שפועל בעצמו התגלות בחי' היחידה, ביטול והודאה והתמסרות להקב"ה [ועד שנמצא במעמד ומצב שאין לו להרהר בדברי תורה⁸⁷, ובודאי לא בבחי' היחידה שבתורה, פנימיות התורה] – ישנה עצם מציאותו, עצם נשמה, ו„דיעה“ זו (רק – שניעור משנתו) פועלת ומביאה לכל עניני העבודה בפועל ממש כפי שחודרים בהתגלות דעצם הנשמה, וזהו אמיתת הענין דביאת המשיח, שהעצם דישראל הוא בהתגלות בפועל ממש (כנ"ל ס"ט).

יא. ויש לומר שענין זה מרומז בלשון חז"ל „כל ימי חייו להביא לימות המשיח“:

„כל ימי חייו“ – פירושו בכל רגע ורגע שהאדם חי, הן ביום והן בלילה, הן ער והן ישן, שגם אז הוא חי ע"י

מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים⁸², ועאכו"כ אצל בני"ש, כולם ידעו אותי⁸³, ההתגלות ד„אותי“ (לא רק „בורא“ ואפילו „מאציל“, אלא עצמות ומהות) באופן של ידיעה.

י. וע"פ הידוע שכל הענינים דלעתיד לבוא תלויים במעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות⁸⁴, מובן, שבעבודת ההכנה להגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו צ"ל מעין ההתחדשות ש„עתידים להתחדש כמותה“, בדוגמת החידוש דמולד הלבנה, שהו"ע התגלות העצם דישראל, עצם הנשמה שלמעלה גם מבחי' היחידה:

נוסף על המדובר כמ"פ שהגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו באה עי"ז שכאו"א מישראל מגלה ניצוץ משיח שבו, בחי' היחידה (כנ"ל ס"ב) – יש להוסיף ולתקן שעיקר הכוונה היא (לא לבחי' היחידה שהיא א' מחמשה שמות שנקראו לעצם הנשמה, אלא להתגלות עצם הנשמה ממש, שזהו אמיתת ענינו של משיח (הן ניצוץ משיח שבכאו"א מישראל, והן ועאכו"כ משיח הכללי), העצם דישראל שלמעלה מבחי' היחידה.

ויש לומר, שענין זה מרומז בלשון הכתוב⁸⁵ „מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתינו“ – „מצאתי“ (גם) מלשון

82) רמב"ם בסיום וחזקת ספרו „משנה תורה“.

83) ירמ"י לא, לג.

84) תניא רפ"ז.

85) בתהלים מומור פ"ט – שממנו באים למזמור צדי"ק, השייך במיוחד לשנה זו, שנת הצדי"ק.

86) ראה חולין צו, רע"א. שו"ע יו"ד סק"ה ס"ה.

87) ראה שו"ע אדה"ז מהדו"ת שבהערה 64.

שמילויי ושלימות הלבנה הוא בנוגע להאור (בחי' הגילויים), היינו, שמיום ליום הולך וניתוסף באור הלבנה עד לשלימות האור, משא"כ המעלה דמולד הלבנה היא ולא בנוגע להאור, כיון שזה עתה מתחילה להאיר, אלא) בנוגע למציאותה (עצם שלמעלה מגילויים), שלאחרי ההעלם בתכלית ברגע שלפני המולד, מתחדשת ומתגלה מציאותה של הלבנה; אלא שמציאות זו (העצם שלמעלה מגילויים) נמשכת ובאה בפועל ובגלוי בהתגלות אור הלבנה מיום ליום עד למילויי ושלימות הלבנה (שגם בבחי' הגילויים נמשך וחודר העצם).

ועפ"ז יש לומר, שהשלימות האמיתית דלעתיד לבוא (שגם בדרגת הגילויים יורגש העצם שלמעלה מגילויים) מודגשת בעיקר בר"ח כסלו, "כס לו" – שגם בשלימות הגילויי ("לו", הגימטריא ד"אלה"), מילויי ושלימות הלבנה, ניכר ונרגש שזה עתה היתה ההתחדשות דהרגע הראשון שלאחרי ההעלם והכיסוי ("לו" בסמיכות וחבור ל"כס"), רגע המולד, שבו מתחדשת ומתגלה מציאותה של הלבנה, היינו, שהעצם שלמעלה מגילויים חודר ונמשך גם בדרגת הגילויים.

ויש להוסיף, שענין זה מודגש גם בהימים טובים דחודש כסלו, חנוכה, י"ט כסלו ויו"ד כסלו, הקשורים עם השמן שבתורה, פנימיות התורה שנתגלתה בתורת החסידות (כנ"ל ס"ג) – כי, ע"י תורת החסידות נעשה הענין ד"דעתיו הויתו"ם⁸⁰ (התגלות העצם בידיעה), מעיץ ודוגמא והכנה להשלימות דידיעת אלקות לעתיד לבוא, ש"לא יהי עסק כל העולם כולו אלא לדעת את ה' בלבד. . שנאמר⁸¹ כי

80) ראה ס' השיחות ה'ש"ת ע' 26 ואילך.

81) ישע"י יא, ט.

[וכמודגש בראש השנה, שהוא גם ראש חודש, ור"ח תשרי, אותיות רשית, ראשית דכל השנה – כמ"ש¹⁰ „בכסה ליום הגינו", „חג שהחודש מתכסה בו"¹¹, העלם וכיסוי הלבנה, שלאח"ז נעשית הלידה באופן של התחדשות¹², שכוללת כל המציאות שלאח"ז, שלכן ה"ז ה"ראש" דכל השנה כולה].

וענינו בעבודתם של ישראל שדומין ללבנה ומונין ללבנה¹³, ועתידים להתחדש כמותה¹⁴ – החידוש שנעשה בעולם ע"י עבודתם של ישראל¹⁵ (שאוילי י"ל שגם לכן נקרא „חדשיכס", חידוש שלכם), ועד להחידוש שנעשה בישראל עצמם („חדשיכס" ממש, לא רק חידוש שנעשה על ידכם, אלא חידוש מציאותכם¹⁶), שע"י עבודתם

9) בעה"ט עקב יא, יב.

10) תהלים פא, ד.

11) ר"ה ה, סע"א ואילך.

12) כידוע שבר"ה „יורד ומאיר . . אור חדש ומחודש . . עליון יותר שלא הי' מאיר עדיין מימי עולם אור עליון כזה" (תניא אגה"ק סי"ד). – ויש לומר שדוגמתו גם בכל ראש חודש, דכיון שהחיות הכללי דר"ה מתחלק לי"ב ראשי חדשים ובכל ר"ח נמשך ומתגלה החיות הפרטי דחודש זה, נמצא, שגם בר"ח מאיר „אור חדש ומחודש . . שלא הי' מאיר עדיין מימי עולם".

13) ראה סוכה כט, א. בר" פ"ו, ג. אוה"ת בראשית ד, סע"ב ואילך. ועוד.

14) נוסח קידוש לבנה (סנהדרין מב, א).

15) כידוע שברב"ע ע"י הקב"ה היתה באופן ד"אשר ברא אלקים לעשות" (בראשית ב, ד), שפירושו „לתקן" (ראה בר" פ"א, ו ובפרש"י), ותיקון זה נעשה ע"י עבודתם של ישראל, שכאו"א מהם נעשה „שותף להקב"ה במעשה בראשית" (שבת י"ד, א. וש"נ).

16) ועפ"ז יומתק הדיוק „ראשי חדשיכס" –

כיון שישראל הם ה"ראש" דכל הבריאה כולה*, שהיא שבביל ישראל שנקרא ראשית (פרש"י ר"פ בראשית. ובכ"מ), גם מלשון ראש.

17) ע"ד „לכי ומעטי את עצמך" (כנ"ל הערה 6) – שע"י הירידה למטה („מעט"י) נעשים נש"י בבחינת „מהלכים" („לכי"), ולא עוד אלא שע"י עבודתם למטה מתעלים למעלה מבחינת „שמש הוי"ו", כביכול, כיון שעל ידם דוקא נשלם (וגם מלשון שלימות) הכוסף והתאוה דהקב"ה, „למעשה ידך תכסוף", „נתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים" (ראה סה"מ מלוקט ח"ו ע' כט).

18) נוסח קידוש לבנה (ר"ה כה, א).

19) פרש"י ר"ה שם. רמ"א או"ח סתכ"ו ס"ב, 20) וכשר"ת הוא ב' ימים – מתגלה בשניהם בחי' היחידה (באופן כפול), ובהדגשה יתירה כשנכנסים מב' הימים דר"ח ליום השבת, שאין לו בן זוג (כמו שישראל אין להם בן זוג (בר" פ"א, ח)), בחי' היחידה בימים, וממנו נכנסים ליום ראשון, שנקרא „יום אחד", „שבו הי' הקב"ה יחידי בעולמו" (בר" פ"ג, ח), בחי' היחידה בעולם.

21) ראה מאור עינים ס"פ פינחס.

22) רמ"ז לוח"ב מ, ב. ולוח"ג רס, ב. ועוד.

(* ויתירה מזה – „ישראל הוא אותיות לי ראש שהם נעשים להקב"ה בחי' ראש כביכול" (לקו"ת שלח מז, ב. ובכ"מ). וראה הערה הבאה.

והעיקר, שעיינו נעשה התגלות וביאת משיח צדקנו ועד כפשוטו ממש, נשמה בגוף, "מלך מבית דוד כו"²³.

ג. וענין זה מודגש ביותר בר"ח כסלו - מצד ענינו הפרטי של חודש כסלו:

שמו של החודש - "כסלו" - שכולל ב' התיבות, "כס", "לו"²⁴; "כס" - מורה על העלם וכיסוי ("בכסה") הלבנה ("יפקד מושבך"), ו"לו" - שמספרו ל"ו, הגימטריא ד"אלה", מורה על הגילוי דמולד (חידוש) הלבנה ("ונפקדת") כפי שכולל כל ההמשך שלאח"ז (ראש) עד לשלימות הגילוי, בכל פרטי הענינים דששה מדות כפי שכלולות כל אחת מששה מדות, מספר ל"ו (ו' פעמים ו'), היינו, שב"כסלו" מודגש גם כללות הענין דר"ח.

ויתירה מזה, שב"כסלו" מודגש ענינו של ר"ח יותר מאשר בר"ח סתם - שר"ח הוא באופן ד"בכסה" (כמו ר"ה), שפירושו גם "בכסא" (באל"ף)²⁵, מלשון כס א', שהאל"ף (שלאחרי ה"כס") מורה רק על התחלת הגילוי²⁶ (בדוגמת אל"ף שהוא התחלת האותיות), משא"כ בכסלו, "כס לו", מודגשת גם מעלת ושלימות הגילוי בכל פרטי המדות, שהם ל"ו²⁷.

(23) רמב"ם הלי' מלכים ספ"א.

(24) לקוטי לוי"צ אג"ק ע' רה. רכב.

(25) ה"א תמורת האל"ף (מצו"צ עה"פ. וראה סה"מ תרכ"ח ע' קעז ואילך).

(26) אלא שהתחלה זו היא גם "ראש", שכולל (בכח ובהעלם) כל ההמשך שלאח"ו.

(27) לא רק כפי שכלולים בכח ובהעלם בהאל"ף ד"בכסא", אלא גם שלימות הגילוי בפועל.

אמירת "מודה אני לפניך" היא, תנועה של ביטול והודאה (במחשבה, בדיבור, וגם במעשה, כיון ש"עקימת שפתיו הוי מעשה"⁶⁹), שהיא יציאה ממציאיותו⁷⁰.

וקודם לזה ולמעלה מזה - התגלות מציאיותו כמו שהיא לעצמה (לפני שמתחילה איוה תנועה של יציאה ממציאיותו⁷¹) ברגע שניעור משנתו, שאין כאן שום דבר זולת התגלות (חידוש ולידת) מציאיותו (לאחרי ההעלם בעת השינה), אשר, להיותו מציאיות אחת עם עצמות ומהות, "ישראל וקוב"ה כולא חד"⁷², ניעור (מתגלה) עצמות ומהות שבו.

ועפ"ז י"ל, שהמעמד ומצב ד"ניעור משנתו" (התגלות עצם מציאיותו) הוא היסוד לכל עניני העבודה שלאח"ו במשך כל היום כולו⁷³, ועל סדר

(69) סנהדרין סה, א.

(70) ויתירה מזה - שאמירת "מודה" אינה אלא ביטוי והתגלות מהעצם, כפי שמתגלה בדיבור מסודר, ובצירוף אותיות שאינם אלא הגימטריא ד"הן".

(71) כי, כל תנועה איוה שתהי' היא יציאה (מעצם) מציאיותו.

(72) ראה חז"ג עג, א.

(73) להעיר גם מ"ש (בלק כג, כד) "הן עם כלביא יקום וגו'", "כשהן עומדין משינתם שחרית הן מתגברים כלביא וכארי לחטוף* את המצוות, ללבוש יציע, לקרות את שמע ולהניח תפילין" (פרש"י עה"פ), היינו, שהעמידה מהשינה כלביא וכארי היא היסוד לקיום המצוות לאח"ו.

(* וע"ד דביחזותא: ע"ד מארז"ל (עירובין נד,

א) חטוף ואכול חטוף ואישתי" - ולהעיר ש"חטוף" בלשון אידיש הוא "כאפן", ששייך גם ל"ניעור", "אויפגעכאפט".

ומזה מובן שבר"ח כסלו מודגש ענין הגאולה (שהם עתידים להתחדש כמותה) באופן נעלה יותר מאשר בכל ר"ח - לא רק התחלת הגילוי (כס א'), אלא גם שלימות הגילוי ("כס לו").

וענין הגאולה מודגש גם בהימים טובים דחודש כסלו:

היו"ט דחותמו, יו"ט דחנוכה - ע"ש חנוכה המזבה והמקדש בזמן בית שני שנתחנך מחדש²⁸ ("חנוכה חשמונאי"), ועד להחידוש העיקרי בהחנוכה דביהמ"ק השלישי²⁹ בגאולה האמיתית השלימה ע"י משיח צדקנו, כמרומו גם בהחידוש שבמספר שמונת ימי חנוכה לגבי שבעת הימים דפסח וסוכות³⁰, ודמספר שמונת נרות חנוכה³¹ לגבי שבעת הנרות במנורה שבמקדש שבה אירע הנס דשמן (חידוש שנעשה ע"י עבודתם של ישראל³² בהוספה על

(28) מרדכי ואור זרוע (הל' חנוכה סכ"א). הובאו בדרכי משה לטווא"ח ר"ס עתר. שכלי הלקט (ענין ר"ח) ס"י קעד. ועוד (ראה הנסמן בלקו"ש חכ"ה ע' 235 הערה 6).

(29) ששייך במיוחד לחודש כסלו - חודש השלישי בחדשי החורף. ולהעיר, שהוא גם החודש דמתן תורה דפנימיות התורה (כמו שחודש השלישי בחדשי הקיץ הוא החודש דמתן תורה, "אוריאל תליתאי כו' בירחא תליתאי"), מעין ודוגמת והכנה להגילוי ד"תורה חדשה מאתי תצא".

(30) כי, "שמיני עצרת" הוא, רגל בפ"ע לענין פו"ר קש"ב" (סוכה מז, רע"א. וש"נ).

(31) ומספרם הכללי ל"ו, ששייך במיוחד ל"כסלו".

(32) שהרי חנוכה הוא יו"ט מדברי סופרים (שחמורין ועריבין יותר מדברי תורה (סנהדרין פח, ב. ירושלמי שם פי"א ה"ד ועוד). וגם: העבודה עצמה היא באופן של חידוש והוספה - מהדרין מן המהדרין. . יום ראשון מדליק אחת מכאן

ז. ובסגנון דתורת החסידות:

אצל גדול בישראל מתגלה ההתקשרות להקב"ה (בעיקר) מצד דרגת הגילויים (ולא כ"כ) מצד עצם הנשמה) - שההתקשרות להקב"ה היא ע"י ולפי-ערך ההבנה וההשגה בשכל והמדות שבלב, ולמעלה מזה, רצון ותענוג, ועד לשלימות ההתקשרות להקב"ה ע"י בחי' היחידה, שלאחרי כל העילויים ה"ה רק מ"חמשה שמות שנקראו לה"י⁶¹ (לנשמה עצמה), "שם שמורה על תואר וגדר מסויים, "יחידה לייחד"י⁶², שכל רצונה וחפצה לצאת ממציאותה ולהתאחד עם הקב"ה.

משא"כ אצל תינוק - ההתקשרות להקב"ה היא מצד עצם הנשמה, למעלה מכל החמשה שמות שנקראו לה, למעלה גם מבחי' "חלק אלקה ממעל ממש"י⁶³.

ח. וביאור הענין בעבודת כאו"א מישראל בכל יום ויום:

התחלת היום דכאו"א מישראל, מקטן ועד גדול, היא, באמירת "מודה אני לפניך כו"י תיכף ומיד כשניעור משנתו (לפני נט"י)⁶⁴, היינו, שהיסוד לעבודה דכל היום כולו הוא הביטול וההודאה להקב"ה, עד כדי כך, שעוד לפני שנרגשת מציאות האדם, "אני", ישנו כבר הביטול וההודאה (להקב"ה), "מודה", שזהו הביטול וההודאה שמצד העצם שבנפש, לא בחי' והרגש שבה.

(61) ב"ר פ"ד, ט. דב"ר פ"ב, לו.

(62) נוסח הושענות דיום ג' דחגה"ס. וראה לקו"ת ראה כה, א. כו, א.

(63) תניא רפ"ב.

(64) שו"ע אדה"ו או"ח (מהודות) ס"א ס"ו.

מהדו"ק שם ס"ה. סידור אדה"ו בתחלתו.

ויש לומר, שענין זה מרומז גם בתיבת "מודה" - בגימטריא (נ"ה) "הן", שרומז על העצם שלשם מכוונת עצם הנשמה. וי"ל שעז"נ⁶⁵ "הן עם לבדד ישכון", העצם שלמעלה, שלמעלה גם מבחי' היחידה⁶⁶ הקשורה ומיוחדת עם יחידו של עולם, אלא כמ"ש⁶⁷ "הן להוי" אלקיך השמים ושמי השמים הארץ וכל אשר בה", ש"הן" מורה על דרגא שלפני (לפניך") ולמעלה מהוי" אלקיך (כל הגלוי והנסתר), ועאכו"כ למעלה משמים ושמי השמים כו".

כיון שגם "יחידה" היא רק שם לעצם הנשמה, ולא עצם הנשמה, עכצ"ל, שישנו ענין שקודם גם ל"אני לפניך" (הביטול דבחינת היחידה), מצד עצם הנשמה (למעלה גם מהיחידה) הקשורה עם עצמותו ית' ממש (למעלה מכל תואר וגדר ומעלה).

ויש לומר, שענין זה מודגש בהמעמד ומצב ד"ניעור משנתו" (שנעשה "ברי' חדשה"⁶⁸, כתינוק שנולד) עוד לפני שהתחיל באמירת "מודה אני לפניך":

(65) בלק כג, ט.

(66) ראה שמו"ר פט"ו, ז "הן עם לבדד ישכון, מהו הן, כל האותיות מזדווגין חוץ מב' אותיות הללו, כיצד, אי"ט הרי י', ב"ח הרי י', ג"ז הרי י', ד"ו הרי י', נמצא ה' לעצמה, וכן האות נ' אין לה זוג, י"צ הרי ק', כ"פ הרי ק', ל"ע הרי ק', מ"ס הרי ק', נמצא נ' לעצמה, אמר הקב"ה כשם ששני אותיות הללו אינן יכולים להדווג עם כל האותיות אלא לעצמן, כך ישראל אינן יכולים להדבק עם כל העובדי כוכבים ומזלות הקדמונים אלא לעצמן מפורשין". וראה לקו"ת שה"ש בסופו. וראה ספר הערכים-חב"ד מע' אותיות בסופו. וש"נ.

(67) עקב יו"ד, יד.

(68) שו"ע אדה"ו או"ח רס"ד. רס"ו.

שלימות הבריאה בשבעת ימי הבנין³³), וכידוע שמספר שמונה קשור ושייך לימות המשיח³⁴.

ובדורות האחרונים ניתוספו ונתגלו גם הימים טובים דתורת החסידות - חג הגאולה של אדמו"ר הזקן בי"ט כסלו³⁵ (ראש השנה לחסידות³⁶), וחג הגאולה של אדמו"ר האמצעי ביו"ד כסלו³⁷ - פנימיות התורה, בחי' השמן³⁸ שבתורה³⁹, בחי' היחידה שבתורה⁴⁰, שעל ידי הפצתה חוצה⁴¹ אתי מר דא מלכא משיחא⁴² (בחי' היחידה שבנש"י), עליו נאמר⁴³ "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו".

ואילך מוסיף והולך" (שבת כא, ב), ועד שנעשה "מנהג פשוט" בכל ישראל (רמ"א או"ח סתרע"א ס"ב).

(33) ראה שו"ת הרשב"א ח"א ס"ט. ועוד.
(34) ראה ערכין יג, ב: "כינור של מקדש של שבעת נימין הי'. . . ושל ימות המשיח שמונה" (וראה גם תו"א מקץ לג, סע"ג ואילך. ובכ"מ).
(35) שהוא גם יום ההילולא של המגיד (היום יום י"ט כסלו. וראה לקו"ד ח"א קא, א).
(36) אנה"ק דכ"ק אדנ"ע מיום ט"ז כסלו תרס"ב (אג"ק שלו ח"א ע' רנט. וש"נ). וראה לקו"ד ח"ד תשנט, ב ואילך. היום יום" בתחלתו.
(37) וכן יום ההולדת ויום ההילולא של אדמו"ר האמצעי - בט' כסלו (היום יום" ט' כסלו).

(38) להעיר מהשייכות להיו"ט דחנוכה - שנקבע על נס השמן (שבת שם ובפרש"י).

(39) ראה בארוכה אמ"ב שער הק"ש פנ"ד ואילך.

(40) ראה בארוכה קונטרס ענינה של תורת החסידות.

(41) ודוגמתו בהדלקת נר חנוכה (שנקבע על נס השמן) - "מצוה להנחה על פתח ביתו מבחוץ" (שבת שם).

(42) אנה"ק דהבעש"ט - כש"ט בתחלתו. ובכ"מ.

(43) תהלים פט, כא.

ולהוסיף, שכבר נתקבל ונתפשט בתפוצות ישראל (ומוסיף והולך) שחודש כסלו נקרא "חודש הגאולה", החל מר"ח כסלו (שכולל כל ימי החודש), "ראש חודש של גאולה"⁴⁴ - נוסף על השייכות הכללית דגאולה לחידוש הלבנה שבכל ר"ח (ובהדגשה יתירה בר"ח כסלו, "כס לו"), שמורה על החידוש דישראל ש"עתידים להתחדש כמותה" בביאת דוד מלכא משיחא (כנ"ל ס"ב).

ד. ויש להוסיף בביאור השייכות דגאולתם של ישראל לחידוש (מולד) הלבנה (שהם עתידים להתחדש כמותה") - דלכאורה אינו מובן:

מצינו במדרשי חז"ל ששלימותם של בניי בזמן (דוד ו)שלמה היא ע"ד ובדוגמת מילוי ושלמות הלבנה - הלבנה בראשון של ניסן מתחלת להאיר וכל שהיא הולכת מאירה עד ט"ו ימים ודסקוס שלה מתמלא . . . כך ישראל ט"ו דור מן אברהם ועד שלמה, אברהם התחיל להאיר . . . כיון שבא שלמה נתמלא דיסקוס של לבנה, שנאמר⁴⁵ וישב שלמה על כסא ה' למלך⁴⁶, "קיימא סיהרא באשלמותא"⁴⁷.

וכיון שבגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, "מבית דוד ומזרע שלמה"⁴⁸, יהי מעמדם מצבם של בניי

(44) ע"ד לשון חז"ל - שמו"ר פט"ו, יא.

(45) דה"א כט, כג.

(46) שמו"ר שם, כו.

(47) זוהר ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א.

ועוד.

(48) סהמ"צ להרמב"ם מל"ת שסב. פיה"מ

סנהדרין ר"פ חלק יסוד הי"ב. אגרת תימן.

בתכלית השלימות (עוד יותר מהשלימות שהיתה בזמן דוד ושלמה) – שייך ומתאים יותר הדמיון למילויי ושלימות הלבנה (בט"ו בחודש), ולא למולד הלבנה (בר"ח), שזה עתה נתחדש אור (ומציאות⁵⁰) הלבנה באופן של נקודה בלבד (לאחרי ההעלם והכיסוי לגמרי ברגע שלפני המולד), שלא בערך למילויי ושלימות אור הלבנה באמצע החודש, כשנתמלא דיסקוס של לבנה, ועאכו"כ שלא בערך למילויי ושלימות אור הלבנה לעתיד לבוא כש"היה⁵⁰ אור הלבנה כאור החמה . . . כמו שהיתה קודם מיעוטה?⁵¹!

ולהוסיף, ששאלה זו מודגשת יותר בשייכות לר"ח כסלו, "כס לו", כי "לו" מורה (לא רק על התחלת הגילוי, כס א', אלא גם) על שלימות הגילוי (כנ"ל ס"ג), שנעשה בפועל כשנתמלא דיסקוס של לבנה, ולא ברגע שלאחרי ההעלם והכיסוי ("כס"), רגע המולד.

ועכצ"ל, שבהדמיון של הגאולה האמיתית והשלימה ע"י דוד מלכא משיחא למוולד וחידוש הלבנה (ולא למילויי ושלימות הלבנה), מודגשת מעלה יתירה שיש במוולד וחידוש גם לגבי מילויי ושלימות, ובגאולה העתידה לבוא ע"י דוד מלכא משיחא תתגלה אצל בני מעלה זו, "שהם עתידים להתחדש כמותה", כדלקמן.

ה. ויובן בהקדם הביאור במעלת הלידה והחידוש בישראל – המעלה

(49) דכיון שתכלית בריאתה, להאיר על הארץ (בראשית א, ט"ו), הרי, כשאינה מאירה על הארץ (ברגע שלפני המולד), ה"ז כמו שאינה במציאות.

(50) נוסח קידוש לבנה.

דתינוק (בסמיכות זמן ללידתו) לגבי מעמדו ומצבו לאחרי שנעשה גדול:

ידוע מאמר גדול בישראל, "אני מתפלל לדעת זה התינוק"⁵¹, שכיון שאינו יודע אודות דרגות באלקות, עניני הספירות כו', הרי, תפלתו היא להקב"ה בעצמו, כפי שהוא למעלה מדרגות ותוארים, מהותו ועצמותו ית' ממש.

ובעומק יותר – יש מעלה בתינוק כפשוטו לגבי גדול בישראל שמתפלל לדעת זה התינוק:

גדול בישראל – כיון שיודע ומבין ומשיג בעניני הספירות כו', צריך לשלול כל הדרגות והתוארים, "אליו ולא למדותיו"⁵², ע"י שמתבונן שכל הדרגות והתוארים שמבין ומשיג הם רק תוארי השליחה, ולדוגמא, "ענין יכול שנאמר עליו ית' הוא מפשיט ממנו ית' כל מה שהוא היפך היכולת . . . ועד"ו הוא ענין חכם ורוצה כו' מפשיט ממנו ית' כל מה שהוא היפך החכמה כו"⁵³, וכך הולך ומפשיט ושולל מדרגא לדרגא בעילויי אחר עילוי, עד ל"תכלית הידיעה שלא נדעך"⁵⁴, שמגיע למסקנא שלא שייך שום ידיעה והשגה במהותו ועצמותו ית'; וכיון שמגיע לזה ע"י שלילת כל הדרגות והתוארים, הרי,

(51) שו"ת הריב"ש סקנ"ו. הובא ונת' בסהמ"צ להצ"צ שרש מצות התפלה פ"ח.

(52) ספרי הובא ונת' בפרסו של"ב פ"ב. סהמ"צ שם פ"ו.

(53) לקו"ת פקודי ו, ג (ומציין שם לרמב"ם בספרו מו"נ ח"א פנ"ז ואילך). וראה סה"מ עת"ר ע' ב. ועוד.

(54) ראה בחינות עולם ח"ח פ"ב. עיקרים מ"ב ספ"ל. של"ה קצא, ב.

גם כשכוונתו לעצמותו ית' שלמעלה מכל דרגא ותואר ומעלה, (לדעת זה התינוק), נרגש אצלו בזה גופא עילוי והפלאה, ולא עוד אלא שרגש העילוי הוא מההפלאה דשלילת דרגות ותוארים.

משא"כ תינוק – כיון שאין לו מושג בדרגות ותוארים, ואינו צריך לשלול דרגות ותוארים, כוונתו היא להקב"ה בעצמו שאינו בגדר דרגא ותואר ומעלה – עצמות ומהות, ועד שאינו קורא להקב"ה בשם "עצמות ומהות" (שהרי אינו מבין הפירוש ד"עצמות" והפירוש ד"מהות"⁵⁵), אלא "השם" (סתם), שאינו בגדר דרגא ותואר ומעלה.

וגם כפי שנקרא (בלשון אידיש) "דער אויבערשטער", שפירושו "עליון", אין כוונת התינוק לתאר העילוי (הפלאה) דמציאותו ית'⁵⁶, כי אם, שנמצא למעלה⁵⁷, ומלבד זה שנמצא למעלה אינו יודע מהי מציאותו, כי אם שישנה מציאות. ולאמיתו של דבר, אי אפשר לומר עליו "מציאות", "ענין" או "דבר", כיון שגם בתיבות אלו יש תוכן וגדר מסויים, ורק מפני שמוכרחים להשתמש בביטוי

(55) ובעומק יותר: גם "עצמות ומהות" הוא תואר וגדר מסויים, וכיון שכוונתו להקב"ה בעצמו (כפי שאינו שייך לתואר וגדר כלל), אינו קורא לו בשם "עצמות ומהות".

(56) ולכן אין חסרון בכך שאצל תינוק מצטיירת מציאותו ית' באופן גשמי, כיון שכוונתו לעצמותו ית' ממש שאינו בגדר תואר ומעלה, גם לא המעלה דרוחניות לגבי גשמיות.

(57) דאף שיועד שהקב"ה נמצא למטה כמו למעלה, הרי, למטה נמצא גם הוא (התינוק) וכל הפציו וכל שאר הנמצאים שבעולם, ולמעלה נמצא רק הקב"ה.

ו. וכתוצאה מזה – מתבטא החילוק ביניהם גם ביחס לדרגת ומציאות האדם שמתקשר עם אלקות:

אצל גדול בישראל שיודע ומבין ההפלאה דאלקות ע"י שלילת כל הדרגות והתוארים – גם ההתקשרות להקב"ה בשלימותה היא באופן של הפשטה ושלילת מציאותו, שלילת ההבנה וההשגה כו', ועד לשלילת מציאותו ע"י כח המסירת נפש, ביטול במציאות, אבל גם אז ה"ז מוסר נפשו (רצונו).

משא"כ אצל תינוק שמלכתחילה "המאור הוא בהתגלות" למעלה מהידיעה, "שיש שם אלקה מצוי" – שגם ידיעה זו אינה אצל תינוק – כיון שזוהי כל מציאותו, ניכר הדבר בכל פרטי עניניו, באכילתו ובשתייתו כו'.

(58) ת"א וירא יד, ריש ע"ב.

(59) כלומר: אין הכוונה לדרגא ותואר ד"מאור", מקור האור, כי אם, לעצמותו ית' ממש שלמעלה מכל דרגא ותואר (ונקרא רק בשם "מצוי"), אלא שכיון שמדברים אודות ההתגלות, משתמשים בלשון "מאור", שבו מודגש ש"נמצא (ומתגלה) למטה כמו למעלה", דלא כ"מאור" שמאיר ומתגלה למעלה יותר מאשר למטה. (60) ולכן מוסיפים, "אמתת המצוא" (כלשון הרמב"ם בהתחלת ספרו), כדי להדגיש שמציאותו ית' אינה כמו המציאות שלנו, אלא מציאות אמיתית, אבל, גם הוספה זו אינה מספיקה, כיון שסוכים מדברים (אף כי בשלילה) אודות "מציאות".